

Veenweiden Nieuwsbrief

14

JULI 2023

Ruimte voor natuur, recreatie en landbouw

De Krimpenerwaard is een unieke plek. Om dit oer-Hollandse veenweidelandschap te behouden, leggen we 2.250 hectare nieuwe natuur aan. Daar is het goed toeven voor planten en dieren zoals weidevogels, maar ook voor inwoners en recreanten. En er blijft plek voor vitale en toekomstgerichte landbouw. Gemeente, provincie en hoogheemraadschap werken hieraan, samen met agrarisch ondernemers en andere particuliere grondeigenaren.

Aan de slag!

Kees Kapteijn
Programmamanager

Bijna drie jaar geleden werd ik manager van het Veenweiden-programma. Door corona was dat in het begin niet gemakkelijk. Maar sindsdien hebben we veel bereikt. Vanuit de agrarische sector was er toen kritiek dat van zelfrealisatie weinig terecht kwam. Nu hebben 24 grondeigenaren (merendeels agrariërs) een contract voor zelfrealisatie. Ik waardeer het dat zij hun nek uitsteken om iets nieuws te doen. En op nieuwe paden kom je altijd onverwachte hindernissen tegen. Daarom zou de overheid er goed aan doen om hen te faciliteren en begeleiden, je zou het ook kunnen benaderen als een *living lab*. Natuurbeheercollectief (NBC) Krimpenerwaard beheert de overige inmiddels verworven gronden. Het Programmabureau ontwierp de inrichting van die gebieden en die van het Zuid-Hollands Landschap. Na een Europese aanbesteding sloten

we met vijf regionaal opererende aannemers een raamovereenkomst. Zij leggen gefaseerd de nieuwe natuur aan, te beginnen in Den Hoek. De werkzaamheden zijn goed zichtbaar want er is veel grondwerk nodig. Onder andere voor greppels en natuurvriendelijke oevers, stuwen en in-of uitlaten en het vergraven van watergangen. Sommige percelen pluggen we af zodat het maaiveld dichtter op het waterpeil komt en de fosfaatrijke bodemlaag verwijderd wordt. Behalve voor peilkeringen en dammen, is er ook grond nodig voor nieuwe beheerpaden en het ophogen van (delen van) Tiendwegen. Alle grond verwerken we lokaal. Het seizoen voor al deze werkzaamheden is maar kort in veengebied, wat ook de overlast beperkt. Het is voor de buitenwereld niet altijd zichtbaar maar we werken hard en ik ben ontzettend trots op waar we inmiddels staan. Ik heb er dan ook alle vertrouwen in dat we op tijd klaar zijn in 2026.

Herstel Stolwijkse boezem

Maarten Breedveld,
Zuid-Hollands Landschap

In de Stolwijkse boezem van Stichting Het Zuid-Hollands Landschap werken we aan herstel van verdroogd en verzuurd blauwgrasland. Ingrediënten; extra ruimte door terugzetten bosrand, vasthouden regenwater, eenmalig opbrengen van een dunne laag voedselarme bagger en bevoeien met gebufferd boezemwater. Het resultaat tot nu toe is een forse uitbreiding van Spaanse ruiters en moerasviooltjes! Op tal van nieuwe plekken zien we jonge planten.

De maatregelen worden mogelijk gemaakt met een bijdrage van [Programmabureau Veenweiden Krimpenerwaard](#), de Provincie Zuid-Holland en het Dinamofonds. Onlangs hebben we als sluitstuk twee zonnepompen geplaatst voor bevoeiing. We zijn héél benieuwd naar de verdere ontwikkelingen.

‘Samen nieuwe natuur ontwikkelen op eeuwenoude familiegrond’

“We genieten dagelijks van de vogels, vlinders en libellen. ‘s Avonds en ‘s nachts horen we lijsters, koekoeken en uilen.” De boerderij van Rokus Oskam en zijn vrouw Margreet ligt aan de Opperduit 66 in Lekkerkerk, een groen paradijsje. “De provincie wilde onze grond hierachter kopen voor het aanleggen van nieuwe natuur voor het Natuur Netwerk Nederland. Deze grond is al eeuwen in onze familie en heeft emotionele waarde, dat geef ik niet uit handen. Maar ik wilde onze natuurontwikkeling zelf ook al uitbreiden dus werd ik zelfrealisator. Allebei blij!”

Rokus is geboren en getogen op deze plek. Het land en de boerderijen waren van zijn voorouders die er boerden en kaas maakten. Zelf bouwde hij hier 25 jaar geleden het familiebedrijf [Oskam](#) op waarmee hij kleine mobiele machines voor de productie van leemstenen ontwikkelt. “Je kunt daarmee overal duurzaam bouwen, met lokale materialen en met respect voor de aarde.”

Datzelfde respect zie je ook terug in zijn plannen voor natuurontwikkeling. “Achter onze boerderij blijft een stuk land voor onze paarden. Daarachter realiseren we tot aan de Tiendweg 1,72 hectare nieuwe natuur. We maakten samen met Rudi Terlouw van Buitegevoon groenprojecten een ontwerp.

Langs de sloten komen natuurvriendelijke oevers met veel bloemen en lisdodden. We planten een aantal knotwilgen en ontwikkelen kruiden- en faunarijck grasland.”

De aanleg doet Rokus zelf, samen met burenen. Het NBC helpt met het beheer.

Alle plannen zijn inmiddels uitgewerkt en goedgekeurd. “Dit najaar starten we. Ik ben blij als straks alle natuur als een netwerk op elkaar aansluit en beesten en bloemen makkelijk kunnen oversteken naar andere natuurgebieden.”

Planning werkzaamheden Oudeland, Middelblok en Kattendijk

De vijf regionale aannemers die de Europese aanbesteding wonnen, doen per deelgebied mee aan een minicompetitie. In september dingen zij samen mee naar de inrichtingsopdracht voor de deelgebieden Middelblok, Kattendijk en Oudeland. Volgend jaar starten we met de aanleg van nieuwe natuur in deze polders. We maken nu de inrichtingsontwerpen samen met alle betrokken partners.

Planning vergunningsaanvragen 2023 - 2024

zomer 2023	• aanvraag omgevingsvergunning (bouw, kap, aanleg) • aanvraag ontheffing wegenverordening • aanvraag ontheffing Wet Natuurbescherming • opstellen Projectplan Waterwet (per deelgebied)
nazomer 2023	• ontwerpbesluit HHSK en publicatie Projectplan Waterwet • ontwerpbesluit Projectplan Waterwet ter inzage
eind 2023 / begin 2024	• besluit over ontheffing Wet Natuurbescherming, publicatie en mogelijkheid tot beroep

Bekijk ook de informatievideo's over deze deelgebieden [hier](#).

Nieuwe natuur Den Hoek krijgt steeds meer vorm

In juni begonnen we met de aanleg van nieuwe natuur in polder Den Hoek. We realiseren hier 240 hectare natuurgebied met verschillende soorten grasland. We passen het waterpeil aan, plaggen, zaaien kruidensoorten en leggen greppels en natuurvriendelijke oevers aan. We begonnen aan de noordwestzijde, vlakbij de rotonde N210 - Zuidbroekse Opweg. Met de aanleg van een transportroute beperken we de aanwezigheid van trekkers op de aanliggende wegen

zoveel mogelijk. De werkzaamheden vinden aanvankelijk voornamelijk plaats op de percelen. In het najaar pakken we de Wetering-Oost en Tiendweg-Oost aan. We verwachten, afhankelijk van de weersomstandigheden, tot april 2024 bezig te zijn met de natuurinrichting.

Meer weten?

Bekijk op veenweidenkrimpenerwaard.nl/deelgebieden/den-hoek het plan, ontwerp, informatievideo's en actuele informatie van aannemer GKB. Bezoek het tweewekelijkse inloopspreekuur in de bouwkeet (zie de site voor locatie, data en tijden).

Hoe beperken we samen oeverafkalving in de Krimpenerwaard?

Wandelend of fietsend door de polder in bijvoorbeeld De Nesse is het je misschien wel eens opgevallen: op verschillende plekken is sprake van oeverafkalving. Dat betekent dat delen van de oever verzakken of afbrokkelen en in het water verdwijnen. Slecht nieuws voor de nieuwe natuurgebieden die we hier aanleggen, want deze bagger vermindert de waterkwaliteit waardoor planten en dieren sterven door gebrek aan licht en zuurstof. Ook grondeigenaren zijn er niet blij mee om zo stukken van hun land te verliezen.

Dat veenoevers in de Krimpenerwaard meer risico lopen op erosie komt door een samenspel aan factoren. Te snelle veranderingen in het waterpeil en lange regenperiodes of

juist lange droogteperiodes, spelen een belangrijke rol. Ook het afgraven van oevers of vertrapping door ganzen en smienten, of vee speelt een rol. En te intensief baggeren van sloten is nadelig voor oevererosie.

Met veel betrokken partijen (zoals de provincie Zuid-Holland, agrariërs, Zuid-Hollands Landschap, Wageningen Universiteit/NMI-agro, Staatsbosbeheer, Natuurbeheercollectief Krimpenerwaard en het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard) bespraken we wat de oorzaken zijn en maakten we afspraken wat we anders gaan doen om oeverafkalving te voorkomen binnen het Natuur Netwerk Nederland. Dat doen we door het waterpeil na inrichting veel geleidelijker te verhogen. En door te zaaien; zo heeft de oevervegetatie de tijd om zich goed te wortelen en kan de grond beter vasthouden. Bij het afplaggen houden we meer rekening met de huidige en toekomstige waterlijn. En bij het peilbeheer letten we het hele jaar door op dat de grond niet te nat en niet te droog wordt.

Meer weten over oeverafkalving?

Bekijk op www.veenweidenkrimpenerwaard.nl de animatie waar we oeverafkalving eenvoudig uitleggen. Of lees het verslag van de expertmeeting; een bijeenkomst waar experts en ervaringsdeskundigen van oeverafkalving aanwezig waren.

Verder praten over oeverafkalving?

Dat kan ook. We delen graag onze ervaringen. Stuur een mail naar info@veenweidenkrimpenerwaard.nl en we nemen contact met u op.

Baggeren voor meer biodiversiteit

In juni zijn we begonnen met baggeren in het hele gebied. Met kwaliteits-baggeren -baggeren tot 90cm waterdiepte- verbeteren we de waterkwaliteit voor waterdieren en -planten. Te veel voedselrijke bagger zorgt voor wildgroei van algen die het water vertroebelen. Daardoor sterven planten en dieren door gebrek aan licht en zuurstof. Het teveel aan voedingsstoffen in de bagger komt onder meer doordat het land eerst werd bemest en dat deels uitspoelt naar de sloot. In de nieuwe natuurgebieden wordt straks minder mest gebruikt.

Maaien en baggeren

We maaien en baggeren in juni en september. Aannemers gebruiken een baggerpomp en verspreiden de bagger op de aangrenzende percelen in overleg met grondeigenaren en pachters. We

baggeren zoveel mogelijk voordat nieuwe natuurgebieden worden ingericht, zodat we de natuur niet al meteen verstoren met voedingsrijke bagger.

Wie doet wat?

De werkzaamheden voeren we uit als 'bestendig beheer', in overeenstemming met de gedragscode voor waterschappen en volgens het ecologisch werkprotocol. Bureau Veenweide Natuur en Landschap en bureau Buitengewoon Groenprojecten stelden dit protocol op.

Drie lokale aannemers -Sivono, De Vries Stolwijk en Blokland Meerkerk- voeren het baggerwerk uit met een pomp aan een trekker. Het NBC en Zuid-Hollands Landschap ondersteunen bij het vrijgeven van de gemaaide percelen en het toezicht houden op het werk.

Het Zuid-Hollands Landschap vertelt: Heikikker loopt geen blauwtje hier

De kans dat je in de Krimpenerwaard een heikikker tegenkomt, is tegenwoordig groot. In Polder Bilwijk groeven we in 2009, vooruitlopend op de grote natuurontwikkeling, acht poelen om ruimte en veiligheid te bieden aan deze markante kikker. Je herkent 'm aan de iets spitse snuit en een patroon van donkere vlekken. In de paartijd kleuren mannetjes voor een paar dagen licht- tot felblauw, een bijzonder gezicht! De nieuw aangelegde plassen in Bilwijk zijn een groot succes gezien de grote hoeveelheden aangetroffen kikkerdril. Vanaf 2025 wordt de polder verder ingericht voor weidevogels, botanische doelen en veenmoeras.

Kijk voor meer informatie op zhl.nl/bilwijk.

Colofon

Deze Nieuwsbrief is een uitgave van de Stuurgroep Veenweiden Krimpenerwaard

Meld u aan voor de nieuwsbrief, stel uw vraag of maak een afspraak voor een gesprek via:
info@veenweidenkrimpenerwaard.nl

Meer informatie:
www.veenweidenkrimpenerwaard.nl

Samenstelling en redactie:
Programmabureau Veenweiden Krimpenerwaard

Vormgeving:
Vakteam Grafimedia, provincie Zuid-Holland

Beeldmateriaal:
Zuid-Hollands Landschap, Provincie Zuid-Holland,
Stephan Tellier, NBC Krimpenerwaard,
Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard